

**ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ**

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи магістра
за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"

Розробив: здобувач вищої освіти
за другим (магістерським) рівнем
(роботу виконано самостійно,
відповідно до принципів
академічної доброчесності)
групи 219-ПУА-323
Сергій ПАВЛЕНКО
(власне ім'я та прізвище)

Керівник:
канд. еконм. наук, доцент
Олена ГРОМОВА
(власне ім'я та прізвище)

Рецензент Сергій БЄЛАЙ
(власне ім'я та прізвище)
(заступник начальника навчально-
наукового центру організації освітнього
процесу – начальник науково-
методичного відділу Національної
академії Національної гвардії України
професор, доктор наук з державного
управління)

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 5 слайдів презентації, 149 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 12 рисунків, 76 літературних джерел.

Ключові слова: ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА, СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ, ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО, МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, ПІДГОТОВКА КАДРІВ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

Об'єктом дослідження є система публічного управління у сфері державної безпеки України.

Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних основ та практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки України.

У кваліфікаційній роботі запропоновані шляхи вдосконалення системи публічного управління у сфері державної безпеки України.

Визначено, що державна безпека є базовим компонентом національної безпеки, який забезпечує стабільність суспільного розвитку та захист ключових інтересів держави. На сучасному етапі розвитку є необхідність в реформуванні суб'єктів безпеки в умовах євроінтеграції, забезпеченні їх організаційно-економічних потреб та впровадженні інноваційних рішень.

Розроблені практичні рекомендації спрямовані на підвищення спроможності органів державної безпеки відповідати сучасним викликам та забезпечувати інтеграцію України у глобальну систему безпеки. Це дозволить зміцнити довіру громадян до державних інституцій і створити стійкий фундамент для майбутнього розвитку держави.

ABSTRACT

This qualified work includes 5 presentation slides, 149 explanatory notes in A4 format, which includes 12 drawings, 76 literary pieces.

Key words: STATE SECURITY, STATE SECURITY SUBJECTS, STATE-PRIVATE PARTNERSHIP, INTERNATIONAL SPORTS, PERSONNEL TRAINING, PUBLIC MANAGEMENT.

The object of investigation is the system of public administration in the sphere of state security of Ukraine.

The purpose of the research is to develop theoretical and methodological foundations and practical recommendations for improving the mechanism of public administration in the sphere of sovereign security of Ukraine.

The qualified robot has a proven track record in a comprehensive public administration system in the sphere of state security of Ukraine.

It is stated that state security is a basic component of national security, which ensures the stability of the governmental development and the protection of the key interests of the state. At the current stage of development, there is a need for reformed security subjects in the minds of European integration, to ensure their organizational and economic needs and to promote innovative solutions.

Extensive practical recommendations aimed at enhancing the ability of national security authorities to respond to current calls and ensure the integration of Ukraine into the global security system. This is to increase the trust of the people in the state institutions and create a stable foundation for the future development of the state.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра Менеджмент, публічне управління та HR-технології

Ступінь вищої освіти магістр

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

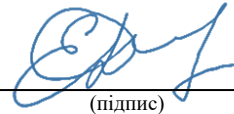
д.е.н., професор

(вчене звання)

Олена ДИКАНЬ

(власне ім'я та прізвище)

21 жовтня 2024 р.

(підпис)

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Сергію Павленку

(власне ім'я та прізвище)

1. Тема роботи «Шляхи удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки»

керівник роботи Олена Громова, канд.ек.наук, доцент

(власне ім'я та прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено розпорядженням по економічному факультету від "21" жовтня 2024 року № 31/24

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 12 січня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи фундаментальні положення теорії публічного управління та державної безпеки, результати наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених. Нормативну основу кваліфікаційної роботи складають Закони України, Укази та Розпорядження Президента України, Постанови Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, нормативні акти органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування України тощо.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Система публічного управління у сфері державної безпеки. Основні напрями публічного управління у сфері державної безпеки. Міжнародний досвід публічного управління у сфері державної безпеки. Проблеми та виклики у сфері публічного управління державної безпеки. Інноваційна діяльність суб'єктів державної безпеки. Оцінка ефективності діяльності суб'єктів державної безпеки. Науковий підхід щодо реформування суб'єктів державної безпеки в умовах євроінтеграції. Організаційно-економічне забезпечення механізму публічного управління у сфері державної безпеки. Напрями удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Структура Національної гвардії України. Структура Збройних Сил України. Система публічного управління у сфері державної безпеки США. Система публічного управління у сфері державної безпеки на федеральному та регіональному рівнях США. Основні функції місцевого самоврядування США. Індексі сприйняття корупції. Динаміка проявів міжнародного тероризму. Кількість кібератак РФ на енергосистему України. Статистика ракетних ударів по Україні. Складові оцінки ефективності діяльності суб'єктів державної безпеки.

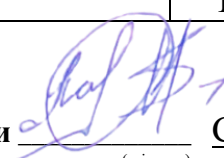
6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 21 жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

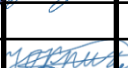

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи публічного управління у сфері державної безпеки	15.11.2024	
2	Особливості функціонування суб'єктів державної безпеки	10.12.2024	
3	Шляхи удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки	08.01.2025	
4	Графічна частина	10.01.2025	

Здобувач вищої освіти Сергій ПАВЛЕНКО
(підпис) (власне ім'я та прізвище)

Керівник роботи Олена ГРОМОВА
(підпис) (власне ім'я та прізвище)

Зміст

Вступ	9
1 Теоретичні основи публічного управління у сфері державної безпеки	13
1.1 Система публічного управління у сфері державної безпеки	13
1.2 Основні напрями публічного управління у сфері державної безпеки	23
1.3 Міжнародний досвід публічного управління у сфері державної безпеки	29
Висновки до першого розділу	73
2 Особливості функціонування суб'єктів державної безпеки	76
2.1 Проблеми та виклики у сфері публічного управління державної безпеки	76
2.2 Інноваційна діяльність суб'єктів державної безпеки	94
2.3 Оцінка ефективності діяльності суб'єктів державної безпеки	101
Висновки до другого розділу	107
3 Шляхи удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки	110
3.1 Науковий підхід щодо реформування суб'єктів державної безпеки в умовах євроінтеграції	110
3.2 Організаційно-економічне забезпечення механізму публічного управління у сфері державної безпеки	115
3.3 Напрями удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки	119

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата				
Розробив		Павленко С.О.			Шляхи удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки	Літ.	Арквш	Арквшів
Перевірів		Громова О.В.				5	149	
Н. Контр.		Крихтіна Ю.О.			УкрДУЗТ			
Затверд.		Дикань О.В.						

Висновки до третього розділу	136
Висновки	139
Список використаних джерел	142

Висновки

Кваліфікаційна робота магістра на тему «Шляхи удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки» розглядає багатогранний аспект державного управління, спрямованого на забезпечення суверенітету, територіальної цілісності та безпеки громадян України. Проведене дослідження дозволяє зробити такі узагальнення та висновки:

1 Теоретичні основи публічного управління у сфері державної безпеки. Визначено, що державна безпека є базовим компонентом національної безпеки, який забезпечує стабільність суспільного розвитку та захист ключових інтересів держави.

Сучасна концепція державної безпеки України орієнтована на демократичні принципи, включаючи верховенство права, права людини та міжнародне співробітництво.

Сформульовано, що ефективне функціонування системи державної безпеки залежить від якісної законодавчої бази, інституційної спроможності органів безпеки та здатності адаптувати міжнародний досвід до українських реалій.

Проаналізовано концептуальні засади публічного управління в контексті безпеки, наголошуючи на необхідності інтеграції теоретичних напрацювань і практичної діяльності для досягнення комплексного підходу до безпекових викликів.

2 Особливості функціонування суб'єктів державної безпеки. Ідентифіковано основні проблеми, зокрема недостатнє фінансування, застарілу матеріально-технічну базу, фрагментарність законодавства та слабку міжвідомчу координацію.

Оцінено вплив сучасних викликів, таких як гібридні загрози, кіберзлочинність та корупція, на діяльність суб'єктів безпеки.

Підкреслено критичну важливість інновацій у сфері безпеки, зокрема

впровадження технологій штучного інтелекту, аналізу великих даних та інтегрованих систем моніторингу загроз.

Запропоновано міжнародні стандарти оцінки ефективності, які враховують взаємодію з громадянським суспільством та адаптивність до сучасних викликів.

Розроблено рекомендації для впровадження систем раннього попередження, які базуються на аналітичному моніторингу даних та використанні автоматизованих систем управління кризами.

3 Шляхи удосконалення механізму публічного управління у сфері державної безпеки. Рекомендовано реформування суб'єктів безпеки з акцентом на стандарти НАТО та ЄС, зокрема адаптацію організаційних структур до сучасних викликів та інтеграцію інноваційних технологій.

Запропоновано створення державних програм підтримки інновацій у секторі безпеки, спрямованих на розвиток цифрової інфраструктури, модернізацію технічної бази та підвищення кваліфікації кадрів.

Окреслено стратегії впровадження інтегрованих інформаційних систем, що підвищують координацію міжвідомчої діяльності та ефективність реагування на загрози.

Розроблено рекомендації щодо державного-приватного партнерства як механізму залучення додаткових ресурсів для розвитку сектору безпеки.

Запропоновано посилити міжнародне співробітництво з фокусом на обмін технологіями та спільне реагування на транскордонні загрози.

Практичне значення дослідження. Результати роботи мають значну теоретичну і практичну цінність, оскільки спрямовані на вдосконалення публічного управління у сфері державної безпеки України. Основні рекомендації включають:

1 Гармонізацію національного законодавства зі стандартами НАТО та ЄС для підвищення обороноздатності країни.

2 Впровадження інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, Big Data та блокчейн, у діяльність органів безпеки.

3 Розвиток механізмів моніторингу ефективності роботи суб'єктів безпеки через стандартизовані підходи.

4 Підвищення рівня довіри населення до суб'єктів безпеки шляхом прозорості їхньої діяльності та посилення взаємодії з громадянським суспільством.

5 Інтеграцію інструментів оцінки ризиків для прогнозування кризових ситуацій та швидкого реагування на них.

6 Створення системи постійного навчання для працівників сектору безпеки з урахуванням новітніх загроз та технологій.

Таким чином, кваліфікаційна робота демонструє важливість реформування системи публічного управління у сфері державної безпеки України в умовах сучасних викликів. Результати дослідження сприяють визначенню стратегічних пріоритетів, таких як зміцнення міжвідомчої координації, розвиток кадрового потенціалу, впровадження інноваційних технологій і посилення міжнародної співпраці. Запропоновані заходи створять основу для побудови дієвої системи державної безпеки, здатної забезпечувати стабільність, суверенітет і права громадян у складних умовах сучасного світу.

Розроблені рекомендації спрямовані на підвищення спроможності органів державної безпеки відповідати сучасним викликам та забезпечувати інтеграцію України у глобальну систему безпеки. Це дозволить зміцнити довіру громадян до державних інституцій і створити стійкий фундамент для майбутнього розвитку держави.

Список використаних джерел

1 Конституція України URL: <http://surl.li/fqtlrk> (дата звернення: 22.10.2024).

2 Про національну безпеку України URL: <http://surl.li/arptve> (дата звернення: 22.10.2024).

3 Закон України Про Службу безпеки України URL: <http://surl.li/lvskuv> (дата звернення: 22.10.2024).

4 Закон України Про оборону України URL: <http://surl.li/bnyanb> (дата звернення: 22.10.2024).

5 Закон України Про Національну гвардію України URL: <http://surl.li/bbprnv> (дата звернення: 22.10.2024).

6 Закон України Про Збройні Сили України URL: <http://surl.li/xvdaie> (дата звернення: 22.10.2024).

7 Закон України Про Раду національної безпеки і оборони України URL: <http://surl.li/vhplok> (дата звернення: 22.10.2024).

8 Закон України Про правовий режим надзвичайного стану URL: <http://surl.li/ftbvow> (дата звернення: 22.10.2024).

9 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 р. «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015 / Президент України. URL: <http://surl.li/ekelvх> (дата звернення: 22.10.2024).

10 Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. URL: <http://surl.li/soqlhc> (дата звернення: 22.10.2024).

11 Бабков Ю.П., М.М. Адамчук. Підходи до прийняття рішень при реагуванні на кризові ситуації, щозагрожують національній безпеці України. Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України: матеріали міжнар. наук.-прак. конф. (м. Київ, 25–26 листопада 2016 р.). К.:

ПАЛИВОДА А.В.,2016. С. 24–27.

12 Белай С.В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика: монографія. Х. : Національна акад. НГУ, 2015. 349 с.

13 Про затвердження Інструкції з проведення аналізу ризиків у Державній прикордонній службі України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.12.2017 № 1007. URL: <http://surl.li/pdhwbe> (дата звернення: 22.10.2024).

14 Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія. Київ: Видво УАДУ, 2000. 320 с.

15 Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник / Г.П. Ситник, М.Г. Орел; за ред. Г.П. Ситника. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2022. 464 с.

16 Бойко О. А. Державне управління у сфері цивільного захисту: грані міжнародного співробітництва в контексті євроінтеграції України. Ефективність державного управління. Вип. 1 (58). Ч. 1. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2019. С. 123–130.

17 Волянський П. Б., Талан І. С. Організаційно-правове забезпечення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Інвестиції: практика та досвід. Вид-во ТОВ «ДКС-центр», 2015. № 5. С. 86–91. URL: <http://surl.li/qkalm> (дата звернення: 22.10.2024).

18 Єжеєв М.О. Система забезпечення національної безпеки як складова публічного управління країни. Публічно-управлінські та цифрові практики. 2023. Випуск 1. URL: <http://surl.li/gzpwtd> (дата звернення: 22.10.2024).

19 Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.

20 Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та пріоритетні напрями. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 2.

С. 17–24.

21 Орловська О. В. Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки та шляхи подолання. Вісник НЛТУ України. 2015. Вип. 25.2. С. 197–202.

22 Гринчишин Я. М. Стратегічний підхід до антикризового управління підприємствами. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2021. Т. 32(71). С. 38–41.

23 Гришова І. Ю., Гнатєва Т. М. Управління ризиками у контексті стратегії антикризового управління. Український журнал прикладної економіки. 2016. № 1(3). С. 32–40.

24 Bundy Jonathan, Pfarrer Michael D., Short Cole E., Coombs W. Timothy. Crises and Crisis Management: Integration, Interpretation, and Research Development. Journal of Management. 2017. 43 (6): 1661–1692. URL: <http://surl.li/ixftxh> (дата звернення: 22.10.2024).

25 Шатайло О. А. Змістовна характеристика системи антикризового управління. Бізнес Інформ. 2019. № 5. С. 217–226. URL: <http://surl.li/yuwnqs> (дата звернення: 22.10.2024).

26 Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством в умовах економіки знань та інтелектуалізації менеджменту. Економічний форум. 2016. № 1. С. 161–170.

27 Болотнов Д. Г. Особливості антикризового управління вітчизняними підприємствами. Innovation and Sustainability. 2022. № 2. С. 171–176.

28 Воронкова Т. Є., Приймак Я. В. Трансформація антикризового управління в сучасних економічних умовах. Ефективна економіка. 2021. URL: <http://surl.li/afvjum> (дата звернення: 22.10.2024).

29 Шарапов В. Формування концепції антикризового менеджменту в умовах воєнного часу. Humanities Studies. 2023. Випуск 14 (91). URL: <http://surl.li/mtesgc> (дата звернення: 22.10.2024).

30 Адаптована Річна національна програма співробітництва Україна - НАТО на 2024 рік URL: <http://surl.li/wukhtx> (дата звернення: 22.10.2024).

31 РНБО ввела санкції щодо Віктора Медведчука та Оксани Марченко URL: <http://surl.li/pethqv> (дата звернення: 22.10.2024).

32 Зеленський затвердив санкції РНБО проти 86 компаній та семи бізнесменів URL: <http://surl.li/ocwxrx> (дата звернення: 22.10.2024).

33 Реформа Служби безпеки України URL: <http://surl.li/nbkfvg> (дата звернення: 22.10.2024).

34 Огляд спроб реформування Служби безпеки України URL: <http://surl.li/tjhswg> (дата звернення: 22.10.2024).

35 Ключові аспекти реформування Служби безпеки України URL: <http://surl.li/shoaug> (дата звернення: 22.10.2024).

36 Стратегія кібербезпеки України (2021 – 2025 роки) Безпечний кіберпростір – запорука успішного розвитку країни URL: <http://surl.li/uipzea> (дата звернення: 22.10.2024).

37 Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України» URL: <http://surl.li/bbgbyol> (дата звернення: 22.10.2024).

38 Реформи у Збройних Силах України за стандартами НАТО URL: <http://surl.li/mxgwxn> (дата звернення: 22.10.2024).

39 Скільки стандартів НАТО вже впроваджено в ЗСУ URL: <http://surl.li/fbedgc> (дата звернення: 22.10.2024).

40 Україна впровадила вже 324 стандарти НАТО URL: <http://surl.li/cbxhfn> (дата звернення: 22.10.2024).

41 Безпека в мережі: як Україна регулюватиме кіберпростір URL: <http://surl.li/eteloo> (дата звернення: 22.10.2024).

42 Два роки тому, 1 січня 2022 року, було створено Сили територіальної оборони як окремий рід сил ЗСУ URL: <http://surl.li/fjabys> (дата звернення: 22.10.2024).

43 Історія ТРО URL: <http://surl.li/btmzib> (дата звернення: 22.10.2024).

44 Як працює застосунок «Дій вдома» URL: <http://surl.li/knlotq> (дата звернення: 22.10.2024).

45 Дій вдома: додаток, який стежитиме за українцями на самоізоляції URL: <http://surl.li/jrbali> (дата звернення: 22.10.2024).

46 Секторальний план заходів сфери охорони здоров'я у контексті пандемії COVID-19 URL: <http://surl.li/uqwlsm> (дата звернення: 22.10.2024).

47 Освітні практики із запобігання інфодемії, або Як не ізолюватися від правди URL: <http://surl.li/vrtvbl> (дата звернення: 22.10.2024).

48 Уряд США заблокував десятки пропагандистських медіа, за допомогою яких росіяни маскували фейкові вебресурси під популярні американські та європейські інтернет-платформи URL: <http://surl.li/mgfvam> (дата звернення: 22.10.2024).

49 Атаки хакерів на Міноборони відбиватиме новостворений Центр реагування на кіберінциденти URL: <http://surl.li/wqtilc> (дата звернення: 22.10.2024).

50 Зеленський прийшов на відкриття Кіберцентру, йому показали «шоу» URL: <http://surl.li/ajjfyf> (дата звернення: 22.10.2024).

51 В Україні відкрили Кіберцентр UA30, який захищатиме державу від кібератак URL: <http://surl.li/cofhoq> (дата звернення: 22.10.2024).

52 В РНБО назвали ім'я кремлівського куратора телеканалів Медведчука в Україні URL: <http://surl.li/iwvknq> (дата звернення: 22.10.2024).

53 ЗЕЛЕНСЬКИЙ ЗАБЛОКУВАВ КАНАЛИ МЕДВЕДЧУКА: РНБО НАКЛАЛА САНКЦІЇ URL: <http://surl.li/toadkx> (дата звернення: 22.10.2024).

54 РНБО запровадила санкції проти Тараса Козака та його каналів URL: <http://surl.li/uoseqt> (дата звернення: 22.10.2024).

55 Дерусифікація в енергетиці: стратегія відмови від російських енергоносіїв URL: <http://surl.li/rvdscm> (дата звернення: 22.10.2024).

56 Європейський Союз та Україна: співпраця для посилення енергетичної безпеки URL: <http://surl.li/oemugn> (дата звернення: 22.10.2024).

57 Німеччина готує чотири плавучі LNG-термінали, щоб замінити російський газ URL: <http://surl.li/ghzsvr> (дата звернення: 22.10.2024).

58 «Історичний крок» у припиненні залежності від російського газу

URL: <http://surl.li/wiobqt> (дата звернення: 22.10.2024).

59 Міноборони: проєкт бюджету-2022 передбачає рекордну суму на безпеку і оборону URL: <http://surl.li/msdkkb> (дата звернення: 22.10.2024).

60 Оборонний бюджет у 2022 році виросте на 10%, ДОЗ стане більшим на третину URL: <http://surl.li/xdhzvb> (дата звернення: 22.10.2024).

61 Побудова ефективної програми захисту свідків у кримінальних провадженнях, пов'язаних зі збройним конфліктом URL: <http://surl.li/lifzqe> (дата звернення: 22.10.2024).

62 Забезпечення безпеки потерпілих і свідків СНПК: аналіз законопроектів №9655 та №5751 URL: <http://surl.li/wkkjuh> (дата звернення: 22.10.2024).

63 Реінтеграція ветеранів АТО та ООС URL: <http://surl.li/ikqzxa> (дата звернення: 22.10.2024).

64 Реформа підтримки ветеранів URL: <http://surl.li/foqqjc> (дата звернення: 22.10.2024).

65 Що таке Community Policing URL: <http://surl.li/bsgpyd> (дата звернення: 22.10.2024).

66 Протикорабельний комплекс "Нептун": що варто знати про нову українську зброю URL: <http://surl.li/ztrndg> (дата звернення: 22.10.2024).

67 Міністр оборони України підписав наказ про прийняття на озброєння берегового ракетного комплексу «Нептун» URL: <http://surl.li/kgqekr> (дата звернення: 22.10.2024).

68 Підписано наказ про прийняття на озброєння РК-360МЦ «Нептун» URL: <http://surl.li/eclrdu> (дата звернення: 22.10.2024).

69 Стримати Путіна: Що чекає на нашу армію цього літа у співпраці з НАТО URL: <http://surl.li/lfiozl> (дата звернення: 22.10.2024).

70 На Львівщині почалися військові навчання Rapid Trident-2021 URL: <http://surl.li/wilkdz> (дата звернення: 22.10.2024).

71 Мобілізація в Україні: кого призвуть до армії під час війни - найголовніше про загальну мобілізацію від Асоціації правників України URL:

<http://surl.li/lanybe> (дата звернення: 22.10.2024).

72 Homeland Security URL: <http://surl.li/jvehme> (дата звернення: 22.10.2024).

73 FEMA URL: <https://www.fema.gov> (дата звернення: 22.10.2024).

74 Transparency International Ukraine URL: <http://surl.li/oiasjk> (дата звернення: 22.10.2024).

75 Російські хакери координують дії з військовими та посилюють атаки напередодні зими. Як Україна протистоїть кібератакам на енергосистему URL: <http://surl.li/mzdcef> (дата звернення: 22.10.2024).

76 Скільки ворожих ударів було завдано по Україні у 2023 році: інфографіка URL: <http://surl.li/jacstv> (дата звернення: 22.10.2024).